

Nasilje nad ženama: Istraživanje na razini EU-a Pitanja i odgovori o metodologiji istraživanja

Ovo je kratak prikaz načina na koji je provedeno istraživanje Agencije Europske unije za temeljna prava (FRA) o nasilju nad ženama. Više pojedinosti može se pronaći u [tehničkom izvješću](#).

1. Tko su bile ispitanice?

Provedeni su intervjui s više od 42 000 žena u dobi od 18 do 74 godine diljem EU-a. Ovo odgovara broju od 1 500 žena po državi (osim Luksemburga s 900 ispitanica).

Donja dobna granica bila je 18 godina zbog osjetljive prirode istraživanja i ograničenja u nekim državama članicama vezano uz intervjue sa ženama mlađim od 18 godina bez roditeljskog pristanka.

Analiza koja uključuje društveno-demografske značajke priložena je glavnim rezultatima izvješća.

2. Zašto, kada i kako je provedeno istraživanje?

Istraživanje je odgovor na zahtjev Europskog parlamenta za podacima o nasilju nad ženama, a koji je ponovilo Vijeće Europske unije u svojim Zaključcima o iskorjenjivanju nasilja nad ženama u Europskoj uniji.

FRA je oblikovala istraživanje uz doprinos akademskih stručnjaka i predstavnika civilnog društva koji se bave nasiljem nad ženama. Konzorcij s kojim je FRA potpisala ugovor nakon provedenog javnog natječaja opsežno je testirao istraživanje 2011. i obavio terenski dio posla od ožujka do rujna 2012. Konzorcij je uključivao Ipsos MORI i Europski institut za sprečavanje kriminala i kazneno pravosuđe povezan s Ujedinjenim narodima, te Međuregionalni institut Ujedinjenih naroda za istraživanje kriminala i pravosuđe. Ipsos MORI u svakoj je državi članici EU-a odredio organizacije za provođenje intervjua.

U suradnji s FRA-om konzorcij je osmislio program za osposobljavanje ispitivačica te je proveo osposobljavanje nacionalnih instruktora/ica u veljači 2012. Nacionalni instruktori osposobili su odabrane ispitivačice u svakoj državi. FRA i izvođači sudjelovali su u nekim dijelovima osposobljavanja radi nadzora nad sadržajem osposobljavanja.

Upitnik je preveden na lokalne jezike koji su se koristili za intervjuiranje ispitanica. Ipsos MORI prikupio je podatke u jedinstveni skup podataka za provedbu početne komparativne analize na razini EU-a. FRA je provela završnu analizu.

3. Kako su odabrane ispitanice?

U svakoj državi članici istraživanje se temeljilo na reprezentativnom uzorku žena. U državama u kojima se za uzorkovanje mogu koristiti popisi stanovništva, uzorak osoba izvučen je iz popisa, a ispitivačice su mogle stupiti u izravni kontakt s odabranim ženama. U državama u kojima takvi podaci nisu dostupni, istraživači su prvo izvukli uzorak kućanstava, a ispitivačice su potom odabrale ispitanice među prihvatljivim ženama iz kućanstva. Osobe koje su nasumično odabrane za intervju nisu mogle predložiti da se intervjuira netko drugi umjesto njih.

4. Kako je osigurana privatnost, anonimnost i povjerljivost statusa ispitanica?

Ispitivanje su provele profesionalne ispitivačice osposobljene za osiguranje povjerljivosti. Skup podataka iz istraživanja ne sadrži nikakve osobne informacije koje bi omogućile

identifikaciju ispitanica. Tijekom analize podataka vodilo se računa o tome da se nitko ne može prepoznati iz rezultata.

5. Koliko dugo je trajao svaki intervju?

Dužina intervjua s pojedinom ispitanicom ovisila je uvelike o njenom iskustvu. Za žene koje su doživjele mnogo slučajeva nasilja intervju je trajao duže od planiranih 50 minuta. Za one koje nisu doživjele nikakav oblik nasilja trajao je kraće.

6. Koje je teme obuhvatio upitnik?

Standardizirani istraživački intervjui korišteni u svim državama članicama uključivali su pitanja o fizičkom, seksualnom i psihičkom nasilju, traumatizaciji u djetinjstvu te seksualnom uznemiravanju i uhođenju (uključujući nove medije kao što je internet). Ispitane žene bile su zamoljene da pruže informacije o svojem osobnom iskustvu u vezi s nasiljem, učestalosti tih događaja te o tome kakve je posljedice nasilje ostavilo na njihove živote. Istraživanjem su prikupljene informacije i o prijavljivanju odnosno neprijavlivanju nasilja policiji te o tome koliko se žene koriste uslugama drugih službi koje mogu pružiti pomoć žrtvama.

7. Postavlja li se u istraživanju pitanje o počinitelju zlostavljanja?

U istraživanju se upitalo ispitanice jesu li doživjele nasilje od intimnih partnera, odnosno osoba s kojima žene jesu ili su bile braku, zajedno žive kao par ili u vezi. Također su se postavljala pitanja o iskustvima s drugim osobama, poput poznanika, kolega i drugih osoba na poslu ili članovima obitelji (osim partnera).

8. Kako se u istraživanju mjerilo fizičko/seksualno/psihološko nasilje?

Ispitanicama su postavljena pitanja o posebnim činovima nasilja koje su možda doživjele, poput udaranja nogom, šamaranja, udaranja šakom itd. Ranija istraživanja pokazala su da na ovaj način postoji veća mogućnost da se ispitanice sjete i prepoznaju slučajeve nasilja. Pitanja o doživljenom nasilju ne koriste izraze poput „silovanja” ili „zlostavljanja” koje bi ispitanice mogle shvatiti na različite načine.

9. Kako se u istraživanju mjerilo seksualno uznemiravanje?

Ispitanice su upitane jesu li doživjele određene događaje koje su smatrale neželjenima ili uvredljivima. To uključuje komentare ili šale seksualnog sadržaja, nepoželjno dodirivanje ili ljubljenje ili primanje seksualno eksplicitne e-pošte ili tekstualnih poruka.

10. Kako se u istraživanju mjerilo uhođenje?

Ispitanicama je predstavljen popis događaja te su upitane je li ista osoba bila odgovorna za te događaje. Između ostalog, događaji su uključivali primjere opetovanog primanja uvredljivog materijala (npr. putem e-pošte ili interneta), prijetećih ili telefonskih poziva za vrijeme kojih je pozivatelj šutio ili slučajeve u kojima je ispitanica bila opetovano praćena ili se neovlašteno dirala njezina imovina.

11. Koliko su reprezentativni rezultati?

Ispitanice su odabrane na osnovi slučajnog uzorka. Rezultati predstavljaju iskustva i mišljenja žena u dobi od 18 do 74 godine koje žive u EU-u.

12. Mogu li vanjski čimbenici utjecati na rezultate?

Odabrana je samo jedna žena po kućanstvu. Ispitivačice nisu otkrile temu istraživanja drugim članovima kućanstva. Razgovori su obavljani na mjestu na kojem su bile prisutne samo ispitanica i ispitivačica te na kojem ih se nije moglo ometati.

Sudjelovanje je bilo dobrovoljno. Razgovor je mogao biti prekinut ili odgođen kako bi se osigurala njegova privatnost. Ispitanica je u bilo kojem trenutku mogla reći želi li nastaviti ili ne.

U upitniku koje su samostalno ispunjavale, ispitanice su također mogle navesti sva iskustva koja nisu željele otkriti u razgovoru. Istraživačke intervjuue provodile su samo ženske osobe.

13. Kako ste osigurali usporedivost rezultata?

Radi osiguranja usporedivosti, FRA je provela pilot-istraživanje u razdoblju 2010.-2011. u šest država članica, i to u Finskoj, Njemačkoj, Mađarskoj, Italiji, Poljskoj i Španjolskoj. Pilot je bio utemeljen na nacrtu upitnika. Korištena je kombinacija metoda kako bi se ispitale razlike u pogledu načina na koji bi ispitanice u različitim državama mogle shvatiti dijelove istraživanja. Rezultati su poslužili za daljnji razvoj upitnika prije njegova dovršenja i prevođenja radi uporabe u svim državama članicama.

Razlike u stopama nasilja nad ženama među zemljama i unutar zemalja zabilježene su i drugim istraživanjima kao što su primjerice istraživanje Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) o zdravlju žena i obiteljskom nasilju i nacionalno istraživanje SAD-a o nasilju intimnih partnera i seksualnom nasilju.